

Γράμμα της Σύνταξης

Η έκδοση του περιοδικού «Το Βήμα των Κοινωνικών Επιστημών», σκοπεύει στη δημιουργία ενός υπεύθυνου μέσου επικοινωνίας όλων των επιστημόνων που δουλεύουν μέσα στο χώρο των Κοινωνικών Επιστημών. Αναλαμβάνουμε ευχαρίστως την ευθύνη μιας τέτοιας πρωτοβουλίας, γιατί οι ανάγκες επικοινωνίας και δημιουργικού διαλόγου είναι επιτακτικές και το επιστημονικό και ερευνητικό προσωπικό στον τόπο μας καθόλου ευκαταφρόνητο. Καλούμε συνεπώς, τόσο τους φτασμένους όσο και τους νέους επιστήμονες, στην Ελλάδα και το εξωτερικό, να συνδράμουν, όπως τους είναι μπορετό, ώστε το περιοδικό να ανταποκριθεί στις προσδοκίες όλων μας.

Η σχεδόν πάνδημη ομολογούμενη καθυστέρηση των Κοινωνικών Επιστημών στην χώρα μας σχετίζεται, τόσο με τη δομή των πανεπιστημίων μας, όσο και με τις ευρύτερες κοινωνικές και πολιτικές δομές, που μοιραία έβαζαν στο περιθώριο και απωθούσαν συστηματικά τις Κοινωνικές Επιστήμες. Κι αυτό ήταν επόμενο, αφού εμπεριέχουν μοιραία, αν καλλιεργηθούν σωστά, έναν κριτικό λόγο και μια αντιστασιακή διάθεση απέναντι στις κατεστημένες μορφές κυριαρχίας.

Κάτω από την πίεση των αναγκών και τις προοπτικές της σύγχρονης τεχνολογίας ωστόσο, διαμορφώνεται όλο και πιο έντονα και στον τόπο μας η απαίτηση για τον εκσυγχρονισμό και την εκλογίκευση όλων των υποσυστημάτων της κοινωνίας μας. Μέσα σ' αυτή τη συγκυρία, οι Κοινωνικές Επιστήμες καλούνται να παίξουν ρόλο καθοριστικό. Αλλά τι είδους Κοινωνικές Επιστήμες θέλουμε να αναπτύξουμε;

Μια σωστή καλλιέργεια των Κοινωνικών Επιστημών, κατά την άποψή μας, αναπόφευκτα θα οδηγήσει στην αναθεώρηση των αυθαίρετων συνόρων ανάμεσα στους διάφορους επιστημονικούς κλάδους που έχουν τεχνικά στηθεί από ιδεολογικούς, διοικητικούς και σε κάθε περίπτωση εξωεπιστημονικούς υπολογισμούς και προκαταλήψεις. Μόνο μ' αυτό τον τρόπο θα μπορέσουμε να προχωρήσουμε σε μια διεπιστημονική αντιμετώπιση των κοινωνικών προβλημάτων στο σύνολο τους. Η ανασυγκρότηση της κοινωνικής ολότητας καθιστά απαραίτητη την συνεργασία των επιστημόνων όλων των επιμέρους κλάδων, που σήμερα είναι υποχρεωμένοι να κάνουν πολλές μεθοδολογικές αφαιρέσεις από την κοινωνική αυτή ολότητα, προκειμένου να συγκροτήσουν το γνωστικό τους αντικείμενο. Αυτή τη διεπιστημονική προσέγγιση έχουμε πρόθεση να καλλιεργήσουμε με

τις στήλες του περιοδικού μας. Έτσι, θα μπορέσουμε να δώσουμε μια συνολική και ολοκληρωμένη εικόνα του κοινωνικού φαινομένου, όπως διαμορφώνεται και εξελίσσεται σήμερα στη χώρα μας.

Η προσέγγιση των Κοινωνικών Επιστημών στο διεθνή χώρο, θα επιχειρηθεί μέσα από ένα πλουραλιστικό πρίσμα θεωρητικών προτάσεων και μεθοδολογικών προσεγγίσεων, που θα παραμείνει για μας δεσμευτικό. Δεν θα ευνοήσουμε κανένα συγκεκριμένο κοινωνιολογικό ή φιλοσοφικό παράδειγμα, όπως το λειτουργισμό, τη συστημική θεωρία, τη θεωρία της συμπεριφοράς, την κριτική θεωρία, τη θεωρία της σύγκρουσης, το μαρξισμό, για να αναφέρουμε ίσως τα επικρατέστερα. Αντίθετα, θα δώσουμε την ευκαιρία να εκφραστούν όλες εκείνες οι θεωρίες που πληρούν τους όρους της επιστημολογικής λογικής και της μεθοδολογικής ωριμότητας, όπως προσδιορίζονται από τη σύγχρονη θεωρία της επιστήμης.

Παράλληλα, πρόθεσή μας είναι να προβάλλουμε τόσο τη θεωρητική, όσο και την εμπειρική πλευρά των κοινωνικών φαινομένων. Το πρόβλημα της διασύνδεσης θεωρίας και εμπειρίας θα αποτελέσει βασικό άξονα της επιστημολογικής μας προσέγγισης, γιατί μ' ένα τέτοιο συνδυασμό διευκολύνεται η πιστότητα και επιτυγχάνεται η ακρίβεια στην ανάλυση της κοινωνικής μας πραγματικότητας.

Στο σημείο αυτό όμως θα μπορούσε ίσως κανείς να διερωτηθεί: Είναι δυνατόν μια τριμηνιαία ακαδημαϊκή επιθεώρηση να φτάσει με παρησία, αντικειμενικότητα και πρωτοτυπία στον πυρήνα των κοινωνικών μας προβλημάτων; Είναι δυνατόν με τη σχολαστικότητα, το συντηρητισμό και τη συστηματική πολυλογία που συνήθως διακρίνουν τον πανεπιστημιακό λόγο, να υπάρξουν κριτικές αναφορές και εναλλακτικές προτάσεις στα προβλήματά μας;

Δεν είναι τάχα το εκπαιδευτικό σύστημα ο κυρίαρχος ιδεολογικός μηχανισμός, ο οποίος αναπαράγει τις ιδέες, τις αξίες και τα πιστεύω για λογαριασμό των κυρίαρχων ομάδων; Είναι δυνατόν λοιπόν το σημερινό Πανεπιστήμιο να αρθρώσει εναλλακτικές λύσεις, πέρα και πάνω από την κατεστημένη δύναμη που το συντηρεί και το επηρεάζει; Δεν είναι ο άκρατος ακαδημαϊσμός αυτός που τέμνει και διυλίζει, ιδεολογικοποιεί και παραμορφώνει το κοινωνικό φαινόμενο, πάντα σε όφελος της ηγεμονικής αντίληψης; Δεν είναι η εκπαιδευτική πολιτική και η σχολαστική κοινωνικοποίηση, το αποτελεσματικότερο μέσο εκλογίκευσης της υποταγής και της εδραίωσης της ταξικής ηγεμονίας; Γνώση και εξουσία δεν ταυτίζονται στη σημερινή μας κοινωνία;

Αλλά, ενώ ένα μεγάλο μέρος αυτών των αιτιάσεων δεν είναι ούτε τελείως ανυπόστατες ούτε εντελώς παράλογες, όπως πολύ ορθά έχουν επισημάνει αξιόλογοι κοινωνικοί ερευνητές από τον Durkheim ως τον Marcuse και τον Althusser, θα ήταν λάθος και οπωσδήποτε αυθαίρετο ωστόσο, να σταθούμε στον κοινωνικοποιητικό μόνο ρόλο του εκπαιδευτικού συστήματος. Γιατί αν έτσι μονοσήμαντα δούμε

το ρόλο της εκπαίδευσης, τότε δεν θα μπορέσουμε να εξηγήσουμε το 'ζήλο' και τα πολλαπλά μέσα με τα οποία η κεντρική εξουσία προσπαθεί να έχει κάτω από τον αυστηρό και άμεσο έλεγχό της την εκπαιδευτική διαδικασία. Ούτε θα μπορέσουμε να δικαιολογήσουμε τις κάθε λογής περιοριστικές επεμβάσεις και τη μανία με την οποία έτσι μονοσύμαντα το επίσημο κράτος αντιδρά σε κάθε απόπειρα αντίστασης ή διαφοροποίησης της πανεπιστημιακής κοινότητας, ανταυτίσουμε τη γνώση με την εξουσία. Τα πρόσφατα γεγονότα της Κίνας σε διεθνές επίπεδο και παλιότερα του Πολιτεχνείου σε εθνικό, είναι αμειψίδεις μάρτυρες, ανάμεσα στ' άλλα, της στάσης της κρατικής εξουσίας απέναντι στη πανεπιστημιακή κοινότητα.

Με αυτούς λοιπόν τους περιορισμούς, αλλά και με τις ανάλογες προοπτικές, αυτό που επιχειρούμε δεν θα πρέπει να θεωρείται, ακόμη κι από την πλευρά των πλέον απαισιόδοξων, σαν μια επιχείρηση μάταιη ή ανώφελη.

Παρά τους ανεβασμένους τόνους των μονόλογων και τους παραποιημένους όρους της συζήτησης, ευελπιστούμε να συμβάλουμε στον ήρεμο λογισμό και το δημοκρατικό διάλογο, που τόσο έχει σήμερα ανάγκη ο τόπος.

Η Συντακτική Επιτροπή

